

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ FILOZOFIJE 2024.
RJEŠENJA TESTA

1. Koje dvije funkcije prema Machiavelliju treba vladaru ispuniti dobra/vlastita vojska. Koju funkciju plaćenička vojska u pravilu ne može ispuniti, a koju pomoćna vojska ne može ispuniti? Koji su razlozi tome? (5 bodova)

1 bod = Dobra/vlastita vojska treba osigurati vladaru da bude jak i siguran.

1 bod = Plaćenička je vojska beskorisna za vladara jer on s takvom vojskom ne može biti jak, što dovodi do propasti vladara.

1 bod = Plaćenička je vojska takva jer je na okupu drži samo plaća, što nije dovoljan motiv da se hrabro bori za vladara koji je plaća.

1 bod = Pomoćna je vojska opasna za vladara koji ju je pozvao u pomoć te mu ne može osigurati sigurnost.

1 bod = Kad pobjedi, pomoćna vojska može poželjeti svrgnuti vladara jer pobjedu pripisuje sebi, a ne vladaru koji se pokazao slabim posežući za takvom vrstom pomoći.

**U bodovanju vrednujemo misao koja prepoznaje o kojoj je funkciji riječ i koji je razlog zbog čega ju jedna ili druga vrsta vojske ne ispunjava. Nije nužno da se učenici koriste pridjevima jak, beskoristan, siguran, poguban, koji se pojavljuju u tekstu. Ovaj naputak vrijedi nadalje za sva pitanja otvorenog tipa.*

2. Koje tri strasti prema Hobbesu čovjeka čine sklonim miru? (3 boda)

1 bod = strah od smrti

1 bod = želja za posjedovanjem stvari radi ugodnoga života

1 bod = nada da stvari potrebne za ugodan život može zaslužiti radom

3. Upiši zadane izraze kako bismo dobili Hobbesovu artikulaciju društvenoga ugovora (3 boda):

temeljni zakon prirode, razum, prirodno pravo x2, drugi zakon prirode, prirodni zakon

Razum (0,5 bodova), koji uviđa opasnost od rata nalaže težnju miru. Taj je nalog u skladu s **prirodnim zakonom** (0,5 bodova), koji nalaže da izbjegavamo ono što je štetno za naš život. Ako se mir ne može postići, tada imamo **prirodno pravo** (0,5 bodova) koristiti se svim sredstvima koja imamo na raspolaganju da obranimo svoj život.

Iz **temelnoga zakona prirode** (0,5 bodova), koji nalaže ljudima kao razumnim bićima da teže miru, slijedi **drugi zakon prirode** (0,5 bodova), koji nalaže da bi čovjek kao razumno biće, a sve u cilju postizanja mira, trebao biti spreman odložiti svoje **prirodno pravo** (0,5 bodova) pod uvjetom da su i svi drugi na to spremni.

4. Koji razlog navodi Locke kao temeljni motiv zbog kojega ljudi napuštaju prirodno stanje i ulaze u društvo? Objasni kako društveni ugovor funkcionira u tome pogledu. (2 boda)

1 bod = Temeljni je motiv izbjegavanje ratnoga stanja / zaštita prava na slobodu, život i imovinu/sigurnost.

1 bod = Postojanje vlasti, odnosno ovozemaljskih autoriteta, pretpostavka je da se spor može riješiti preko te vlasti i da se apelacijom može dobiti zadovoljština/pravda, čime se izbjegava rat / štite prava / zadobiva sigurnost.

**Kosom crtom odvojene su različite formulacije točnoga odgovora, a kao točan odgovor treba priznati i formulaciju koja nije ovdje predviđena, ali odgovara smislu predviđenih formulacija.*

**ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ FILOZOFIJE 2024.
RJEŠENJA TESTA**

5. Prema Lockeu sloboda, život i imovina neotuđiva su prava čovjeka. Koje je od navedenih prava štit protiv otuđivanja preostala dva? Objasni. (2 boda)

1 bod = Štit je protiv otuđenja života i imovine sloboda.

1 bod = Tko nekomu hoće oduzeti život ili imovinu, mora ga prvo silom staviti pod svoju vlast. Dakle, mora mu oduzeti slobodu. Ako je nekomu silom oduzeta sloboda, taj ne raspolaže više ničim čime bi obranio život ili imovinu.

6. Na što se prema Kantu obvezuju države onim dijelom međunarodnoga prava koji uređuje njihove odnose nakon rata? (1 bod)

1 bod = Dijelom međunarodnoga prava koji uređuje odnose država nakon rata uređuje se njihova obveza da iziđu iz stanja rata i utemelje takve odnose koji će omogućiti trajni mir.

7. Gube li po Kantu građani poražene države svoja građanska prava, a sama država svoj suverenitet? Objasni zašto? (2 boda)

1 bod = Poražena država ne gubi svoj suverenitet, odnosno ne postaje kolonija, niti njezini građani gube pravo građanstva, čime bi postali kmetovi.

1 bod = Prema međunarodnome pravu svaki je rat sukob dviju jednakopravnih država, koje obje imaju pravo voditi rat. Gubitak suvereniteta i prava građanstva značilo bi da je pobjednik vodio kazneni rat, odnosno da ga nisu vodile dvije jednakopravne države.

8. Po Kantu pravo na mir podrazumijeva tri prava. O kojim je pravima riječ? (3 boda)

1 bod = pravo na neutralnost kad druge dvije države vode rat

1 bod = pravo na jamstvo trajnosti sklopljenoga mira

1 bod = pravo na povezivanje (savezništvo) isključivo radi obrane

9. Što je prema Kantu krajnji cilj međunarodnoga prava? Je li on ostvariv? Što jest ostvarivo? (2 boda)

1 bod = Krajnji je cilj međunarodnoga prava vječni mir.

1 bod = Vječni mir nije ostvariv, ali ostvariva su politička načela koja će dovesti do sklapanja takvih saveza među državama koji će voditi stalnome približavanju idealu vječnoga mira.

10. Na prazne crte upiši pojmove koji odgovaraju smislu Von Clausewitzova teksta. (5 bodova)

Prema Von Clausewitzu svrha je (idealnoga) rata nametnuti volju neprijatelju (1 bod), a ta se svrha ostvaruje kad ostvarimo cilj, odnosno onesposobimo neprijatelja (1 bod). Sredstvo je postizanja ratnoga cilja, odnosno svrhe fizička sila (1 bod). Ona se u ratu mjeri umnoškom raspoloživih sredstava (1 bod) i jačinom snage volje (1 bod).

**Kao točan odgovor priznati svaku sintagmu koja smislom odgovara ponuđenim točnim odgovorima.*

11. Koja je po Clausewitzu razlika između idealnoga rata (rata po definiciji) i stvarnoga rata? (2 boda)

1 bod = Za razliku od idealnoga rata, koji je čist, bez primjesa politike i koji se definira kao duel, borba dvaju suparnika do konačne pobjede, pri čemu se koriste sva sredstva.

1 bod = Stvarni su ratovi uvijek više ili manje politički, jer su politički motivirani. Politika im određuje svrhu, pa time i njihov karakter.

NATJECANJE IZ FILOZOFIJE – TABLICA ZA VREDNOVANJE ESEJA

	ASPEKT	OPISIVAČI	UKUPNO BODOVA	NAPOMENA
A.	ARTIKULACIJA		8	
1.	relevantnost teze	Teza eseja relevantna je s obzirom na temu (obuhvaća bitne implikacije koje slijede na osnovi teme eseja).	2	indeks s kojim se množe bodovi za argumentaciju
2.	organizacija eseja	U uvodnome se dijelu iznosi jasno formulirana teza, u središnjemu dijelu argumentacija i kritička analiza protuargumentacije, a u završnome dijelu zaključak koji slijedi iz prethodnih dijelova (funkcionalna trodijelna struktura).	6	
B.	ARGUMENTACIJA		22	
1.	konkluzivnost argumenata	Argumenti potkrepljuju tezu eseja (konkluzivnost).	4	Dodijeljeni bodovi za B1, B2, B3 i B4 množe se s bodovima dodijeljenim za A 1 (0, 1 ili 2)
2.	kvaliteta argumenata	Argumenti su jasno artikulirani i dobro obrazloženi (kvaliteta argumenata).	2	
3.	inovativnost u argumentaciji	Argumenti prelaze okvire samih tekstova.	1	
4.	kritička analiza protuargumenata	Mogući protuargumenti dobro su kritički analizirani („pobijanje” protuargumenata).	4	
C.	POTKREPA		10	
1.	točnost i relevantnost navoda	Koriste se točnim i relevantnim navodima koji odgovaraju postavljenoj tezi i argumentaciji.	4	
2.	relevantnost primjera	Iznose se relevantni primjeri s obzirom na postavljenu tezu eseja i argumentaciju.	6	

NATJECANJE IZ FILOZOFIJE – TABLICA ZA VREDNOVANJE ESEJA

A. ARTIKULACIJA		RASPON BODOVA	DODIJELJENI BODOVI
A.1	Teza je eseja relevantna s obzirom na temu.	2	
	Teza eseja djelomično je relevantna s obzirom na temu.	1	
	Teza eseja nije relevantna s obzirom na temu.	0	
	<i>Maksimalan broj bodova A.1</i>	2	
A.2	Funkcionalna trodijelna struktura: a) u uvodnome se dijelu iznosi jasno formulirana teza / u uvodnome dijelu nije jasno formulirana teza	0–2	
	b) u središnjemu se dijelu iznosi argumentacija i kritička analiza protuargumentacije; elementi središnjega dijela eseja logično su povezani / u središnjemu dijelu nije iznesena argumentacija i kritička analiza protuargumentacije ili ti elementi središnjega dijela eseja nisu logično povezani	0–2	
	c) u završnome se dijelu iznosi zaključak koji slijedi iz prethodnih dijelova / u završnome se dijelu ne iznosi zaključak koji slijedi iz prethodnih dijelova	0–2	
	Izostanak funkcionalne trodijelne strukture.	0	
	<i>Maksimalan broj bodova A.2</i>	6	
		UKUPNO A	

NATJECANJE IZ FILOZOFIJE – TABLICA ZA VREDNOVANJE ESEJA

B. ARGUMENTACIJA		RASPON BODOVA	DODIJELJENI BODOVI
B.1	Argumenti potkrepljuju tezu.	4	
	Argumenti djelomično potkrepljuju tezu (djelomična konkluzivnost) ili je argumentacija djelomično pogrešna).	1-3	
	Argumenti ne potkrepljuju tezu.	0	
	<i>Maksimalan broj bodova B.1*</i>	4	
B.2	Argumenti su jasno artikulirani i dobro obrazloženi.	2	
	Argumenti su djelomično jasno artikulirani i/ili dobro obrazloženi.	1	
	Argumenti nisu jasno artikulirani ni dobro obrazloženi.	0	
	<i>Maksimalan broj bodova B.2*</i>	2	
B.3	Argumenti prelaze okvire zadanih tekstova.	1	
	Argumenti u potpunosti ostaju unutar okvira zadanih tekstova.	0	
	<i>Maksimalan broj bodova B.3*</i>	1	
B.4	Protuargumenti su točno i jasno predstavljeni, analizirani i vrednovani.	4	
	Protuargumenti su navedeni, no analiza i evaluacija su pojednostavnjene i/ili djelomično pogrešne.	1-3	
	Izostanak odgovarajućih protuargumenata.	0	
	<i>Maksimalan broj bodova B.4*</i>	4	
* Dodijeljeni bodovi za B1, B2, B3 i B4 množe se brojem bodova (0, 1 ili 2), koji su dodijeljeni za A1		UKUPNO B	

NATJECANJE IZ FILOZOFIJE – TABLICA ZA VREDNOVANJE ESEJA

C. POTKREPA		RASPON BODOVA	DODIJELJENI BODOVI
C.1	Točni navodi iz filozofske literature** i druge relevantne teorijske literature koji odgovaraju postavljenoj tezi i argumentaciji.	4	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ točni navodi iz filozofske i druge relevantne teorijske literature koji odgovaraju izvedenoj argumentaciji, no ne posve i tezi eseja ▪ točni navodi iz filozofske literature i druge relevantne teorijske literature, no rubno povezani s korištenom argumentacijom i tezom eseja ▪ djelomično točni ili nepotpuni navodi iz filozofske literature i druge relevantne teorijske literature 	1-3	
	Potpuni izostanak ili potpuna netočnost korištenih navoda iz filozofske i druge relevantne teorijske literature.	0	
	<i>Maksimalan broj bodova C.1</i>	4	
C.2	Iznose se relevantni primjeri s obzirom na postavljenu tezu eseja i izvedenu argumentaciju.	5-6	
	Iznose se relevantni primjeri, no njihova je analiza skromna i/ili pojednostavnjena.	3-4	
	Iznose se primjeri koji nisu posve relevantni s obzirom na postavljenu tezu eseja i argumentaciju.	1-2	
	Potpuni izostanak relevantnih primjera.	0	
	<i>Maksimalan broj bodova C.2</i>	6	
		UKUPNO C	

** Izraz *filozofska literatura* (C1) podrazumijeva sve relevantne filozofske izvore, a ne samo one koji su zadani u okviru natjecanja.

Postignuti bodovi	Artikulacija (A1 + A2)	Argumentacija (B1+B2+B3+B4) x A1	Potkrepa (C1 + C2)	UKUPNO